

Instytut Pamięci Narodowej - Wrocław

<https://wroclaw.ipn.gov.pl/wro/publikacje/ksiazki-wroclaw/33501,Urzad-Bezpieczenstwa-w-Olawie-19451956.html>
17.04.2024, 05:10

Urząd Bezpieczeństwa w Oławie 1945-1956

Tomasz Gałwiazek, *Urząd Bezpieczeństwa w Oławie 1945-1956*, Wrocław 2012, 214 s.

Prezentowana książka jest próbą charakterystyki (zarysem działalności) Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Oławie w latach 1945-1956. Konstrukcyjnie składa się z trzech części. W rozdziale pierwszym omówiono charakterystykę powiatu oławskiego w okresie powojennym. Przedstawiono w nim walki na terenie powiatu oławskiego w styczniu 1945 r., proces tworzenia administracji państwowej, stosunki ludnościowe, organizację oświaty i opieki zdrowotnej oraz rolę Kościoła rzymskokatolickiego w budowaniu tożsamości polskiej na Ziemiach Zachodnich. Jakkolwiek ta część pracy nie wiąże się bezpośrednio z działalnością Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Oławie, tym niemniej jest konieczna dla ukazania tła rodzącej się polskiej administracji, a przede wszystkim złożoności przejęcia władzy przez komunistów.

Rozdział drugi został poświęcony strukturze organizacyjnej i kadrom Urzędu. W tej części pracy starano się przedstawić zmiany strukturalne Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Oławie oraz sylwetki zatrudnionych w nim funkcjonariuszy. Najwięcej informacji biograficznych dostarczyły akta personalne. Zawierają one odręcznie napisane życiorysy, opinie przełożonych, wnioski awansów oraz charakterystyki osobowe. Ze względu na braki w dostępnej dokumentacji archiwalnej oraz liczne błędy w zapisach kwestionariuszy akt, informacji w nich zawartych nie można traktować bezkrytycznie. W interpretacji i analizie danych konieczne jest zrozumienie procesu ich wytwarzania, kontekstu historycznego, a także wydobycia informacji wynikających z pośrednich źródeł historycznych. (...)

W rozdziale trzecim omówiono główne kierunki działalności Urzędu. Przyjęto w nim porządek chronologiczny, tj. historię działalności Urzędu Bezpieczeństwa od chwili jego powstania w kwietniu 1945 r., aż do przekształcenia go w Referat Służby Bezpieczeństwa przy Komendzie Powiatowej Milicji Obywatelskiej w Oławie w grudniu 1956 r. Jednocześnie ze względu na braki w dokumentacji archiwalnej z lat 1945-1949 pewna część zagadnień nie doczekała się szczegółowej analizy, starano się jednak zasygnalizować ważniejsze rozpracowania i sprawy.

Fragment *Wstępu*

ROZDZIAŁ I

CHARAKTERYSTYKA POWIATU OŁAWSKIEGO W LATACH 1945-1956

1. Walki o powiat oławski w 1945 roku
2. Początki tworzenia administracji
3. Stosunki ludnościowe
4. Apropozycja, organizacja oświaty, opieka zdrowotna
5. Partie polityczne
6. Kościół rzymskokatolicki

ROZDZIAŁ II

OBSADA PERSONALNA URZĘDU BEZPIECZEŃSTWA W OŁAWIE W LATACH 1945-1956

1. Kadra kierownicza Urzędu Bezpieczeństwa w Oławie w latach 1945-1956
2. Obsada referatów operacyjnych
3. Obsada i działalność referatu śledczego 1945-1956
4. Pracownicy nieoperacyjni
5. Problemy zatrudnienia i dyscypliny

ROZDZIAŁ III

GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁALNOŚCI URZĘDU BEZPIECZEŃSTWA W OŁAWIE

1. Sieć agenturalna
2. Działania wobec mniejszości narodowych
3. utrwalanie komunistycznej władzy
4. Walka z podziemiem
5. Działania wobec Kościoła katolickiego oraz innych wyznań
6. Zabezpieczenie gospodarki

Tomasz
Galwiczek

**URZĄD
BEZPIECZEŃSTWA
W OŁAWIE** (1945–1956)

IPB Wrocław